Prima instanţă: Judecătoria Ungheni, judecător Dumitru Racoviță
Dosarul nr. 2ai-388/23
2-23092728-02-2ai-14122023

D E C I Z I E

30 ianuarie 2024 mun. Chişinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Chișinău

În componenţa sa:
Preşedintele ședinței, judecător Clim Eugeniu
Judecătorii Iorgov Steliana
Cojocaru Olga

examinând cererea de apel declarată de către Serviciul Fiscal de Stat,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Serviciul Fiscal de Stat împotriva lui *****, intervenient accesoriu administratorul autorizat Tamara Casian, lichidator al S.R.L. „CEREALEAGRO” (în faliment), privind tragerea la răspundere subsidiară a membrilor organului de conducere al debitorului insolvabil,

împotriva hotărârii Judecătoriei Ungheni din 19 septembrie 2023, prin care cererea a fost respinsă,

c o n s t a t ă :

La 28 iunie 2023, creditorul Serviciul Fiscal de Stat a înaintat în instanța de insolvabilitate cerere de chemare în judecată împotriva lui *****, intervenient accesoriu administratorul autorizat Tamara Casian, lichidator al S.R.L. „CEREALEAGRO” (în faliment), prin care a solicitat tragerea la răspundere patrimonială subsidiară a membrilor organelor de conducere ale debitorului insolvabil S.R.L. „CEREALEAGRO” în persoana administratorului statutar înlăturat *****; încasarea de la ***** în contul masei debitoare a S.R.L. „CEREALEAGRO” a datoriei debitorului insolvabil față de creditorul Serviciul Fiscal de Stat în sumă de 918.693,44 lei, dintre care 465.561,28 lei creanțe chirografare de rangul III și 453.162,16 lei creanțe chirografare de rangul VI.

În motivarea acesteia, în esență, a menționat că, prin hotărârea Judecătoriei Ungheni din 05 decembrie 2022, a fost constatată insolvabilitatea debitorului S.R.L. „CEREALEAGRO”, fiind intentat procesul de insolvabilitate. Serviciul Fiscal de Stat a înaintat cerere de admitere a creanțelor, prin care a solicitat recunoașterea ca creditor chirografar și validarea creanțelor în sumă totală de 918.693,44 lei, inclusiv: creanțe chirografare de rangul III (plăți de bază) în mărime de 465.561,28 lei și creanțe chirografare de rangul VI (majorări de întârziere, amenzi) în mărime de 453.132,16 lei. Obligațiile fiscale menționate cuprind perioada de activitate a contribuabilului anterior intentării procesului de insolvabilitate, care s-au format în baza dărilor de seamă fiscale prezentate și calculate în baza deciziei asupra cazului de încălcare a legislației nr. 771/484 AV din 15 februarie 2023, obligații care nu au fost onorate de către debitor.

Potrivit tabelului creanțelor creditorilor împotriva patrimoniului debitorului S.R.L. „CEREALEAGRO”, valoarea totală a creanțelor validate și neexecutate față de creditorul Serviciul Fiscal de Stat constituie 918.693,44 lei, inclusiv 465.561,28 lei creanțe chirografare de rangul III și 453.132,16 lei creanțe chirografare de rangul VI.

Având în vedere faptul că debitorul S.R.L. „CEREALEAGRO” nu dispune de bunuri mobile sau imobile, iar, în conturile bancare, lipsesc mijloacele financiare, constată că unica modalitate de stingere a creanțelor validate este tragerea la răspundere subsidiară a membrilor organului de conducere al debitorului prin prisma art. 247, 248 din Legea insolvabilității.

A invocate prevederile art. 177 alin. (1) din Codul civil, potrivit cărora persoana juridică își exercită, de la data constituirii, drepturile și își execută obligațiile prin administrator, iar art. 69 alin. (1) din Legea cu privire la societățile cu răspundere limitată nr. 135 din 14 iunie 2007 prevede, că societatea trebuie să aibă unul sau mai mulți administratori, care administrează societatea și o reprezintă.

Acționarii, precum și asociații societății cu răspundere limitată poartă răspundere pentru obligațiile întreprinderii numai în limitele valorii acțiunii (cotelor) care le aparțin.

A menționat că, potrivit datelor din sistemul informațional automatizat al Serviciului Fiscal de Stat, calitatea de administrator al S.R.L. „CEREALEAGRO”, a deținut-o până la data intentării procesului de insolvabilitate *****. Totodată, ***** a deținut și funcția de contabil al S.R.L. „CEREALEAGRO”.

Astfel, responsabil de gestionarea întreprinderii este *****, căruia i se poate imputa răspunderea subsidiară în temeiul prevăzut de art. 248 alin. (1) lit. e) și h) din Legea insolvabilității.

A relatat că, unul din temeiurile privind tragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere constituie acțiunile prevăzute în art. 248 alin. (1) lit. e) din Legea insolvabilității, și anume ținerea unei contabilități contrare prevederilor legii, precum și contribuirea la dispariția documentelor contabile.

Prin urmare, organul de conducere al întreprinderii a fost obligat să prezinte administratorului provizoriu/lichidatorului documentele aferente activității economice, inclusiv și documentele de evidență contabilă, fapt ignorat de către acesta. Prin urmare, persoanele cu funcție de răspundere a debitorului insolvabil, în persoana administratorului statutar Lilian Gorbatîh nu a asigurat ținerea contabilității și integritatea documentelor contabile în conformitate cu prevederile Legii contabilității nr. 113 din 27 aprilie 2007 și Legii contabilității și raportării financiare nr. 287 din 15 decembrie 2017 pentru perioada de activitate.

Totodată, conform actului de control fiscal nr. 5-724141 din 20 ianuarie 2023, prelungit pe formularul nr. 5-724142 și nr. 5-724143 este menționat faptul că nu au fost transmise actele contabile, precum și patrimoniul integral al întreprinderii debitorului. Este relevant faptul că controlul fiscal a fost efectuat prin metode și surse indirecte de estimare a obligațiilor fiscale, dat fiind faptul că nu au fost prezentate documentele contabile, astfel, fiind accesată informația din sistemul informațional al Serviciului Fiscal de Stat.

În acest sens, Serviciul Fiscal de Stat a reiterat faptul, că creanța sa față de patrimoniul debitorului S.R.L. „CEREALEAGRO” s-a format în baza dărilor de seamă și înregistrată în contul curent generalizat la 05 decembrie 2022 și calculată prin decizia asupra cazului de încălcare a legislației ***** din 15 februarie 2023. Întru determinarea corectitudinii respectării legislației fiscale de către S.R.L. „CEREALEAGRO” în privința debitorului a fost inițiat și efectuat un control fiscal prin metoda verificării totale în perioada de activitate 01 ianuarie 2018 – 30 noiembrie 2022. Urmare a controlului fiscal efectuat pentru perioada de activitate de până la

intentarea procesului de insolvabilitate, a fost încheiat actul de control nr. 5-724141 din 20 ianuarie 2023, prelungit pe formularul nr. 5-724142 și nr. 5-724143, prin care au fost stabilite încălcări ale legislației fiscale.

Prin decizia asupra cazului de încălcare fiscală nr. *****din 15 februarie 2023 pentru perioada de activitate 01 ianuarie 2018 – 30 noiembrie 2022 au fost calculate obligații fiscale la bugetul public național pentru încălcările fiscale determinate în rezultatul controlului fiscal menționat și aplicate sancțiuni sub formă de amendă.

Astfel, au fost încălcate prevederile art. 19 alin. (2) din Legea contabilității și raportării financiare nr. 287 din 15 decembrie 2017, prin neasigurarea păstrării documentelor primare, de evidență contabilă și lipsa contabilității pentru perioada supusă controlului, precum și prevederile art. 83 alin. (4) din Codul fiscal, art. 87 alin. (1) din Codul fiscal prin diminuarea impozitului pe venit din activitatea de întreprinzător pentru perioada fiscală A/2019, în sumă de 77 lei.

Concomitent, de către entitate au fost încălcate prevederile art. 83 alin. (4) din Codul fiscal, ordinul Ministerului Finanțelor nr. 153 din 22 decembrie 2017 privind aprobarea formularului tipizat al declarației cu privire la impozitul pe venit pentru agenții economici, prin încălcarea modului de întocmire și prezentarea la Serviciul Fiscal de Stat a declarațiilor cu privire la impozitul pe venit (Forma VEN 12) pentru perioada fiscală A/2019 (ianuarie-aprilie) și neachitarea în termen a impozitului pe venit din activitatea de întreprinzător pentru perioada fiscală A/2019, care au generat obligații suplimentare la buget.

A opinat de asemenea că, contrar prevederilor art. 8 alin. (2) lit. c), 94 lit. a), 95 alin. (1) lit. a), 97 alin. (1), 101 alin. (1), 102 alin. (1), 108 alin. (1), 113 alin. (3), 115 alin. (1), 115 alin. (1), (2) din Codul fiscal, a ordinului IFPS nr. 1164 din 25 octombrie 2012, s-a stabilit diminuarea TVA aferentă bugetului și neachitarea TVA pentru perioadele fiscale L/12/2018 și L/01/2019 și nerespectarea modului de întocmire a declarațiilor privind TVA pentru perioadele fiscale L/12/2018 și L/01/2018, care au generat obligații suplimentare.

Totodată, prin decizie s-a stabilit eschivarea de la calculul și achitarea TVA aferentă bugetului perioadele fiscale L/03/2019 și L/04/2019 și neprezentarea declarațiilor privind TVA (forma TVA21) pentru perioadele fiscale L/02/2019 - L/04/2019, care au generat obligații suplimentare la buget la clasificația economică „taxa pe valoarea adăugată”, în sumă de 274.895 lei.

De asemenea, s-a stabilit încălcarea art. 84 alin, (1) din Codul fiscal, plata incompletă a impozitului pe venit în rate pentru perioada fiscală A/2019.

La fel, prin decizia respectivă s-a decis de a calcula majorare de întârziere conform art. 228 alin. (2) din Codul fiscal în sumă de 65 lei pentru neachitarea în termen a impozitului pe venit din activitatea de întreprinzător și în sumă de 114.206 lei pentru neachitarea în termen a taxei pe valoare adăugată. 26. Concomitent, s-a decis aplicarea amenzii pentru eschivarea de la calculul și de la achitarea taxei pe valoarea adăugată pentru perioada fiscală L/04/2019, conform art. 260 alin. (5) din Codul fiscal, în sumă de 216.718 lei. Totodată, s-a decis aplicarea amenzii pentru nerespectarea modului de întocmire și de prezentare a declarației privind TVA pentru perioada fiscală L/04/2019 (Forma TVA 12) pentru perioada fiscal L 04/2019, conform art. 260 alin. (1) din Codul fiscal, în sumă de 1.000 lei.

A arătat că, prin decizia respectivă a fost aplicată amendă conform prevederilor art. 253 alin. (1) din Codul fiscal pentru împiedicarea controlului fiscal prin neprezentarea de documente necesare Serviciului Fiscal de Stat asupra problemelor care apar în timpul controlului în sumă de 4.000 lei.

A reliefat că, prin decizia sus-indicată, a fost aplicată sancțiune pentru lipsa parțială a contabilității, ceea ce face imposibilă efectuarea controlului fiscal în conformitate cu art. 257 alin. (5) din Codul fiscal sub forma de amendă în sumă de 40.000 lei.

Totodată, a atras atenția, că persoanele cu funcție de conducere a întreprinderii nu au transmis administratorului autorizat evidența contabilă a întreprinderii nici în perioada de observație, nici ulterior după intentarea procedurii simplificate a falimentului.

Astfel, potrivit actului de control fiscal nr. 1-828971 din 26 aprilie 2019, ca urmare a efectuării controlului fiscal prin metoda verificării camerale privind respectarea prevederilor art. 115 alin. (1) și (1^1) din Codul fiscal, s-a constatat neprezentarea declarațiilor privind TVA pentru perioadele fiscale februarie - martie 2019 de către contribuabil la Serviciul Fiscal de Stat. Totodată, în act a fost indicat despre prezentarea la organul fiscal cu utilizarea obligatorie a metodei automatizate de raportare în mod electronic conform art. 187 alin. (2^1) din Codul fiscal, a declarațiilor privind TVA pentru perioadele fiscale neprezentate cu ultimei declarații privind TVA, fapt ce nu a fost executat de către contribuabil.

Prin urmare, nerespectarea modului de întocmire și prezentare a dărilor de seamă pentru perioadele fiscale de până la intentarea procesului de insolvabilitate, înseamnă denaturarea actului prin înscrierea unor operațiuni care nu au la bază date reale și care nu pot produce efecte juridice corespunzătoare, având ca scop principal sustragerea de la plata unor sume datorate bugetului de stat în interesul personal al membrilor organelor de conducere.

A conchis că, prin acțiunile ilegale ale membrilor organelor de conducere a S.R.L. „CEREALEAGRO", privind eschivarea de la calculul și plata obligațiilor fiscale, stabilite în baza actelor de control și constatate în temeiul deciziei asupra cazului de încălcare a legislației nr. 771/481AV din 15 februarie 2023, a fost cauzat un prejudiciu Bugetului Public Național în sumă de 650.961 lei, inclusiv: plăți de bază - 274.972 lei; penalități - 114,271 lei și amenzi - 261.718 lei.

A indicat că, în asemenea circumstanțe, constată că S.R.L. „CEREALEAGRO" a acționat contrar prevederilor art. 8 alin. (2) lit. c) din Codul fiscal, care stipulează, că contribuabilul este obligat sa țină evidența contabilă conform formelor și modului stabilit de legislație, să întocmească și să prezinte organului fiscal dările de seamă prevăzute de legislație, să asigure integritatea documentelor de evidența contabilă în conformitate cu cerințele legislației [...].

Totodată, în timpul controlului fiscal s-a constatat faptul că debitorul nu a ținut evidența contabilă conform legislației și nu a prezentat dări de seamă organelor competente conform prevederilor legislației fiscale în vigoare.

A explicat că, contabilitate fictivă este o metodă de sustragere de la îndeplinirea obligațiilor fiscale și constă în evidențierea în actele contabile sau în alte documente legale, a cheltuielilor ce nu au la bază operațiuni reale ori evidențierea altor operațiuni fictive.

Altfel, completarea unor dări de seamă cu date necorespunzătoare sau neprezentarea acestora înseamnă denaturarea actului prin înscrierea unor operațiuni care nu au la bază date reale și care nu pot produce efecte juridice corespunzătoare, având ca scop principal sustragerea de la plata unor sume bugetului de stat în interesul personal al membrului organului de conducere. Încălcările constatate prin decizia asupra cazului de încălcare a legislației comisă de S.R.L. „CEREALEAGRO" nr. 771/481AV din 15 februarie 2023, reprezintă temei de tragere la răspundere subsidiară a membrului organelor de conducere a debitorului în persoana administratorului statutar *****, prevăzut la art. 248 alin. (1) lit. e) din Legea insolvabilității.

A notat că, decizia menționată supra este document executoriu prin prisma art. 11 lit. j) din Codul de executare. Acțiunea culpabilă - ținerea contabilității contrare prevederilor legii și lipsa

totală a contabilității - a fost constatată anume de către Serviciul Fiscal de Stat, astfel, această acțiune culpabilă urmează a fi pusă în sarcina administratorului statutar și contabilului Lilian Gorbatîh.

A concluzionat că, Lilian Gorbatîh, în calitatea de conducător al entității juridice și în calitate de contabil, prin omisiune continuă, a încălcat obligațiile prevăzute de mai multe acte normative cu privire la ținerea contabilității, fapt prin care a comis acțiuni prevăzute de art. 248 alin. (1) lit. e) din Legea insolvabilității. Această omisiune a dus la încălcarea legislației fiscale, contabile și a dat naștere unor obligații pecuniare, omisiune care a durat până în momentul în care totalitatea încălcărilor au fost constatate de Serviciul Fiscal de Stat prin decizia enunțată supra.

A afirmat că, fapta (inacțiunea) prejudiciabilă este constituită din încălcările stabilite prin decizia asupra cazului de încălcare a legislației comise de S.R.L. „CEREALEAGRO", menționată supra. Astfel, prin decizia Serviciului Fiscal de Stat, emisă ca urmare a efectuării controlului fiscal care este executorie, constată comiterea faptelor ilicite de către membrii organelor de conducere ale debitorului.

A indicat că, un alt temei ce probează temeinicia cererii privind tragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere ar constitui acțiunile prevăzute de art. 248 alin. (1) lit. h) din Legea insolvabilității, determinate prin nedepunerea cererii de intentare a procesului de insolvabilitate conform prevederilor art. 14.

Astfel, de către Serviciul Fiscal de Stat au fost efectuate măsuri de executare silite conform art. 194 alin. (1) din Codul fiscal. În scopul asigurării încasării restanței și aplicării măsurilor de executare silită, de către Serviciul Fiscal de Stat a fost emisă hotărârea cu privire la executarea silită a obligației fiscale a contribuabilului seria AH nr. 0042900 din 15 decembrie 2021, care nu a fost contestată de către debitor. Concomitent, la 17 februarie 2022, a fost remisă în adresa executorului judecătoresc Aurica Țăruș scrisoarea nr. 26-20/7-26/861, prin care se solicită alăturarea la procedura de executare în temeiul art. 197 din Codul fiscal și art. 92 din Codul de executare. La 30 octombrie 2018, au fost emise dispozițiile privind suspendarea operațiunilor la conturile bancare deținute de debitor în instituțiile financiare nr. 952018103001 și nr. 952018103002 conform prevederilor art. 229 din Codul fiscal pentru neachitarea la timp și integral la Bugetul Public Național a obligațiilor fiscale și altor plăți, a căror stingere prin executare silită este reglementată de legislația fiscală.

A conchis că, debitorul o perioadă îndelungată a fost în dificultate financiară pentru a satisface creanțele față de creditorul Serviciul Fiscal de Stat. Ultima operațiune în contul bancar deținut în instituția financiară B.C. „OTP BANK" S.A. a fost efectuată la 02 august 2019. Astfel, se poate constata că incapacitatea de plată a survenit la data efectuării ultimei operațiuni în contul bancar al debitorului deținut în instituția financiară - data de 02 august 2019. Deci, odată cu apariția incapacității de plată la 02 august 2019, administratorul debitorului în persoana lui ***** urma să depună cererea introductivă privind intentarea procesului de insolvabilitate până la 02 septembrie 2019, urmând să poarte răspundere pentru toate sumele apărute după expirarea termenului de 30 zile prevăzut de lege.

A opinat că, este evident că incapacitatea de plată a întreprinderii s-a materializat prin incapacitatea întreprinderii de a-și onora obligațiile pecuniare față de creditori în perioada gestionării de către membrul organelor de conducere în persoana administratorului statutar ***** și, totodată, obligat prin lege, în asemenea circumstanțe, să depună în termenul legal cerere introductivă privind intentarea procesului de insolvabilitate, fapt însă ignorat de acesta.

La caz este evident, că *****, în calitate de administrator al S.R.L. „CEREALEAGRO”, neîntemeiat a omis termenul prevăzut de lege pentru depunerea cererii introductive cu privire la intentarea procesului de insolvabilitate, faptă ilicită, care se încadrează în dispoziția art. 248 alin. (1) lit. h), caracterizată prin nedepunerea cererii de intentare a procesului de insolvabilitate conform prevederilor art. 14.

Prin urmare, de la expirarea termenului de achitare benevolă a obligației fiscale ca urmare a prezentării dărilor de seamă fiscale, au fost calculate majorări de întârziere pentru neachitare în termen a sumelor impozitelor și taxelor la Bugetul Public Național. Prin urmare, membrii organului de conducere al debitorului au admis creșterea pasivului prin neachitarea în termen a obligațiilor fiscale.

Cele enunțate supra, adeveresc aplicabilitatea prevederilor art. 248 alin. (1) lit. e) și h) din Legea insolvabilității nr. 149 din 29 iunie 2012, pentru atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere ale debitorului S.R.L. „CEREALEAGRO” - director și contabil *****. Or, acesta, deținând funcțiile respective până la intentarea procesului de insolvabilitate față de S.R.L. „CEREALEAGRO”, a dispus continuarea unei activități a debitorului care l-a dus în mod vădit la incapacitate de plată.

A susținut că, toate acțiunile conducerii S.R.L. „CEREALEAGRO” pot fi calificate ca gestionare incompetentă care a prejudiciat debitorul și a adus societatea în stare de incapacitate de plată intenționat. Administratorul societății, *****, cunoscând dificultățile financiare ale societății, incapacitatea de plată și creșterea pasivului societății, nu a întreprins măsurile prevăzute la alin. (1) lit. e) și h) a art. 248 din Legea insolvabilității, astfel, fiind direct responsabil de aducerea în stare de insolvabilitate a întreprinderii, urmând să fie tras la răspundere subsidiară.

Restanțele întreprinderii insolvabile, inclusiv față de creditorul Serviciul Fiscal de Stat au apărut în perioada când administratorul statutar ***** avea dreptul de a gestiona întreprinderea insolvabilă, iar acțiunile date au cauzat apariția stării de insolvabilitate a întreprinderii. Iar organele de conducere ale S.R.L. „CEREALEAGRO” se fac responsabile de managementul defectuos practicat la întreprindere, depășirea limitelor economice admisibile, cumulând un pasiv enorm în defavoarea creditorilor săi.

A considerat că, legătura de cauzalitate dintre acțiunea culpabilă și prejudiciul cauzat, cât și influența acestei acțiuni culpabile asupra insolvabilității debitorului, se explică prin faptul că suma prejudiciului este totalitatea creanțelor creditorului Serviciului Fiscal de Stat ce reprezintă Bugetul Public Național, validate în tabelul de validare a creanțelor.

La capitolul vinovăției persoanelor culpabile, consideră că aceasta s-a manifestat prin neglijență/intenție a respectării prevederilor legale ce ține de ținerea unei contabilități și depunerea cererii introductive, ținând cont de faptul, că situația incapacității de plată a durat de la 02 august 2019, data ultimei operațiuni la conturile bancare deținute de debitor în instituțiile financiare. Astfel, prin nerespectarea acestor norme imperative ale legislației se confirmă caracterul ilicit al acțiunilor membrilor organelor de conducere al S.R.L. „CEREALEAGRO”, în persoana administratorului statutar și contabilului *****, fapt ce generează temei de tragere la răspundere subsidiară.

A conchis că, incapacitatea de plată a întreprinderii s-a materializat prin incapacitatea întreprinderii de a-și onora obligațiile pecuniare față de creditori în perioada gestionării acesteia de către membrii organelor de conducere, în persoana administratorului statutar și contabilului *****.

Cât privește prejudiciul, la care pot fi obligați să-l repare subiecții prevăzuți la art. 247 din Legea insolvabilității, acesta nu poate fi mai mare decât, „o parte” din pasivul debitorului insolvabil. O parte din pasiv poate fi chiar partea rămasă neacoperită, adică întreg pasivul, în speță, pasivul debitorului S.R.L. „CEREALEAGRO”, format din creanțele validate si neexecutate față de creditorul Serviciul Fiscal de Stat ce constituie, după cum s-a menționat mai sus, suma de 918.693,44 lei, care urmează a fi încasată de la administratorul statutar *****.

Acțiunea ilicită a făptuitorului constă în gestionarea defectuoasă a S.R.L. „CEREALEAGRO”, manifestată prin neexecutarea obligațiilor companiei față de terți în concordanță cu prevederile art. 775 din Cod civil. În acest sens, de acțiunile săvârșite de către S.R.L. „CEREALEAGRO” este responsabil *****, în calitate de organ de conducere al debitorului.

A menționat că, membrul organelor de conducere al debitorului până la momentul depunerii cererii introductive nu a întreprins măsuri prevăzute de legislație în vederea stingerii restanței. 73. Pentru apariția răspunderii delictuale este necesar un fapt juridic. Acest rol îl îndeplinește temeiul răspunderii delictuale. Temeiul răspunderii delictuale îl constituie componența delictului civil, care la rândul său include: prejudiciu, faptă ilicită, raportul de cauzalitate între fapta ilicită, prejudiciu și vinovăția.

A susținut că, la caz, sunt întrunite toate condițiile pentru tragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a S.R.L. „CEREALEAGRO”: existența prejudiciului, comiterea faptelor ilicite, existența legăturii de cauzalitate între fapta ilicită, prejudiciu și vinovăția persoanei a cărei răspundere se solicită pentru comiterea acțiunilor privind antrenarea răspunderii delictuale, și anume ținerea unei contabilități contrare prevederilor legii.

Prin hotărârea Judecătoriei Ungheni din 19 septembrie 2023, s-a respins ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată înaintată de Serviciul Fiscal de Stat împotriva lui *****, intervenient accesoriu administratorul autorizat Tamara Casian, lichidator al S.R.L. „CEREALEAGRO” (în faliment), privind tragerea la răspundere subsidiară a membrilor organului de conducere al debitorului insolvabil.

Nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, la data de 29 septembrie 2023, Serviciul Fiscal de Stat a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii Judecătoriei Ungheni din 19 septembrie 2023.

Ulterior, la data de 05 decembrie 2023, Serviciul Fiscal de Stat a depus apel motivat împotriva hotărârii Judecătoriei Ungheni din 19 septembrie 2023, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei noi decizii de admitere a cererii.

În motivarea cererii de apel, Serviciul Fiscal de Stat indică că, consideră hotărârea primei instanțe neîntemeiată și pasibil de a fi casată, reiterând argumentele de fapt și de drept expuse în cerere privind atragerea la răspundere subsidiară.

Suplimentar a indicat că, Serviciul Fiscal de Stat a prezentat probe suficiente ce demonstrează, că apariția stării de insolvabilitate este imputabilă anume cet. Gorbatîh Valentin, fiind constatat cert momentul apariției stării de insolvabilitate, termenul limită de depunere a cererii introductive, precum și prejudiciul cauzat prin nedepunerea cererii introductive. Iar probele anexate la materialele cauzei atestă cu certitudine culpa membrului organelor de conducere a debitorului, din cauza care SRL „Cerealeagro” a ajuns în starea de insolvabilitate și imposibilitatea satisfacerii creanțelor în suma totală de 918 693,44 lei față de Bugetul Public Național, iar instanța de insolvabilitate nu a ținut cont de probele prezentate de către reclamant în cadrul examinării cauzei.

Opinează că este justificată cererea privind atragrea la răspundere subsidiară a membrului

organelor de conducere a debitorului SRL ’’Cerealeagro”, iar concluzia instanței de fond privind respingerea cererii înaintate de către creditorul Serviciul Fiscal de Stat este nemotivată și neîntemeiată.

Solicită admiterea apelului, casarea integrală a hotărârii Judecătoriei Ungheni din 19 septembrie 2023 cu emiterea unei decizii, prin care să fie admisă integral cererea privind tragerea la răspundere subsidiară a membrului organului de conducere al debitorului insolvabil, în persoana cet. Gorbatîh Valentin, cu încasarea din contul acestuia a creanțelor validate și nestinse, inclusiv a creanței Serviciului Fiscal de Stat în sumă totală de 918 693,44 lei, (inclusiv 465 561,28 lei - creanța chirografară de rangul III și 453 132,16 lei - creanța chirografară de rangul VI).

Analizând legalitatea şi temeinicia hotărârii contestate, prin prisma argumentelor invocate în cererea de apel şi a materialelor din dosar, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău consideră apelul neîntemeiat şi care urmează a fi respins, din următoarele motive.

Potrivit art. 1 alin. (4) din Legea insolvabilității, procesul de insolvabilitate se desfășoară în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă şi cu cele ale prezentei legi.

Conform art. 8 alin. (6) din Legea insolvabilității, cererile de apel se examinează în procedură scrisă, în termen de până la 60 de zile de la data intentării procedurii de apel, în condiţiile examinării cauzei în primă instanţă. Instanţa de apel poate dispune citarea participanţilor la proces dacă apreciază acest fapt ca fiind necesar. Cererile de apel şi de recurs se examinează în modul prevăzut de Codul de procedură civilă, cu excepţiile stabilite în prezenta lege.

Potrivit art. 385 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul şi să menţină hotărârea primei instanţe.

În corespundere cu art. 373 alin. (1) -(3) din Codul de procedură civilă, instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărîrii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă. În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces. În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanţa de apel se pronunţă în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanţă.

Colegiul judiciar verificând legalitatea şi temeinicia hotărârii primei instanţe în raport cu prevederile art. 238-241 din Codul de procedură civilă constată că, dispoziţiile procedurale sus-invocate au fost respectate în tot, astfel instanţa de fond a dat o apreciere corectă raportului juridic stabilit între părţi, a constatat şi elucidate pe deplin circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei, concluziile instanţei de fond expuse în hotărâre fiind în corespundere cu probele administrate, iar normele de drept material au fost aplicate corect.

Din materialul probator rezultă că, la data de 28 iunie 2023, creditorul Serviciul Fiscal de Stat a depus în instanța de insolvabilitate cerere privind tragerea la răspundere patrimonială subsidiară a membrilor organelor de conducere ale debitorului insolvabil S.R.L. „CEREALEAGRO” în persoana administratorului statutar înlăturat ***** și încasarea de la acesta în contul masei debitoare a S.R.L. „CEREALEAGRO” a datoriei debitorului insolvabil față de creditorul Serviciul Fiscal de Stat în sumă de 918.693,44 lei, dintre care 465.561,28 lei creanțe chirografare de rangul III și 453.162,16 lei creanțe chirografare de rangul VI.

Prin hotărârea Judecătoriei Ungheni din 19 septembrie 2023, s-a respins ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată înaintată de Serviciul Fiscal de Stat împotriva lui *****, intervenient accesoriu administratorul autorizat Tamara Casian, lichidator al S.R.L. „CEREALEAGRO” (în faliment), privind tragerea la răspundere subsidiară a membrilor organului de conducere al debitorului insolvabil.

Colegiul judiciar apreciază ca fiind corectă soluția instanței de insolvabilitate cu privire la netemeinicia cererii depuse de către Serviciul Fiscal de Stat privind atragerea la răspundere subsidiară a membrului organelor de conducere ale debitorului insolvabil, în persoana administratorului statutar *****.

Potrivit art. 248 alin. (1) din Legea insolvabilității, la cererea administratorului insolvabilităţii/lichidatorului, a comitetului creditorilor sau a oricărui creditor care are interes legitim, instanţa de insolvabilitate poate dispune ca o parte din datoriile debitorului insolvabil să fie suportate de membrii organelor lui de conducere şi/sau de supraveghere, precum şi de orice altă persoană, care i-au cauzat insolvabilitatea prin una dintre următoarele acţiuni:

a) folosirea bunurilor sau creditelor debitorului în interes personal;

b) desfăşurarea unei activităţi comerciale în interes personal sub acoperirea debitorului;

c) majorarea fictivă a pasivelor debitorului şi/sau deturnarea (ascunderea) unei părţi din activul debitorului;

d) procurarea de fonduri pentru debitor la preţuri exagerate;

e) ţinerea unei contabilităţi fictive sau contrare prevederilor legii, precum şi contribuirea la dispariţia documentelor contabile, a documentelor de constituire;

f) dispunerea continuării unei activităţi a debitorului care îl duce în mod vădit la incapacitate de plată;

g) dispunerea, în luna precedentă încetării plăţilor, de a se plăti cu preferinţă unui creditor în dauna celorlalţi creditori;

h) nedepunerea cererii de intentare a procesului de insolvabilitate conform prevederilor art.14;

i) comiterea cu intenţie a altor fapte care au cauzat insolvabilitatea debitorului.

Astfel, existența a cel puțin uneia dintre aceste condiții speciale, menționate la art. 248 alin. (1), lit. a) -i) din Legea insolvabilității, alături de condițiile generale ale răspunderii civile menționate mai sus, generează un raport juridic civil de natură delictuală, care se caracterizează sub aspectul conținutului său, în dreptul administratorului insolvabilității/lichidatorului de a pretinde de la membrii organelor de conducere a debitorului insolvabil precum și de la orice altă persoană să suporte o parte din datoriile debitorului insolvabil, dacă aceștia au cauzat insolvabilitatea debitorului prin una dintre acțiunile prevăzute de art. 248, alin. (1), lit. a)-i) din Legea insolvabilității.

Totodată, se reține că, pe lângă aceste condiții generale și speciale ale răspunderii civile delictuale și cumulativ cu acestea, pentru angajarea răspunderii subsidiare a membrilor organelor de conducere ale debitorului insolvabil, este necesar ca aceste persoane să fi deținut calitatea de membru al organelor de conducere a debitorului insolvabil în sensul specificat la art. 247 alin. (1) din Legea insolvabilității la data intentării procesului de insolvabilitate sau pe parcursul ultimelor 24 de luni anterioare intentării procesului.

Aceasta, însă, este regula generală, de la care se admit excepții, legiuitorul menționând în textul art. 248 alin. (1) din Legea insolvabilității cu referire la subiecții de drept pasibili să fie atrași la răspundere subsidiară sintagma „precum și de orice altă persoană”, condiția de bază fiind ca între acțiunile ilicite imputabile membrilor organelor de conducere ale debitorului

insolvabil sau oricărei alte persoane și cauzarea stării de insolvabilitate a debitorului să existe o legătură cauzală directă.

Așadar, din prevederile art. 247 alin. (2) din Legea insolvabilității rezultă că prevederile alin. (1) se aplică persoanelor care deţineau funcţiile respective la data intentării procesului de insolvabilitate, precum şi celor care au deţinut aceste funcţii pe parcursul ultimelor 24 de luni anterioare intentării procesului.

Colegiul judiciar remarcă că, prin cererea de apel formulată, Serviciul Fiscal de Stat a invocat dezacordul cu hotărârea primei instanțe, menționând că, la caz sunt întrunite temeiurile prevăzute de art. 248 alin. (1) lit. e) și h) din Legea insolvabilității de atragere la răspundere subsidiară a administratorului statutar și unicului asociat *****.

Instanța de apel a stabilit că, Serviciul Fiscal de Stat pretinde atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere debitorului insolvabil S.R.L. „CEREALEAGRO”, în persoana administratorului statutar și contabilului ***** și încasarea în contul masei debitoare a S.R.L. „CEREALEAGRO” a creanței validate a creditorului Serviciului Fiscal de Stat în sumă totală de în sumă totală de 918 693,44 lei, (inclusiv 465 561,28 lei - creanța chirografară de rangul III și 453 132,16 lei - creanța chirografară de rangul VI).

În acest sens, Colegiul judiciar reține că, pentru a fi angajată răspunderea subsidiară a membrilor organelor de conducere ale debitorului insolvabil este necesară întrunirea cumulativă a următoarelor condiţii, și anume: existenţa prejudiciului, comiterea unei fapte ilicite dintre cele enumerate de lege, existenţa legăturii de cauzalitate între fapta ilicită şi prejudiciu şi vinovăţia persoanei a cărei răspundere se cere.

Prin urmare, se constată că, Serviciul Fiscal de Stat contrar prevederilor art. 118 alin. (1) Cod de procedură civilă, nu a demonstrat circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Or, simpla existență a creanței nu impune instanța de judecată atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a debitorului, în lipsa culpei acestora și a legăturii cauzale dintre acțiunile/inacțiunile acestora și survenirea stării de insolvabilitate.

Cu referire la temeiul de atragere la răspundere subsidiară prevăzut de art. 248 alin. (1) lit. h) din Legea insolvabilității- nedepunerea cererii de intentare a procesului de insolvabilitate conform prevederilor art. 14, Colegiul judiciar relevă următoarele.

Instanța de apel constată că, Serviciul Fiscal de Stat a solicitat atragerea la răspundere subsidiară a organelor de conducere pe motiv că, nu ar fi depus cerere de intentare a procesului de insolvabilitate în conformitate cu prevederile art. 14 al Legii insolvabilității nr. 149 din 29 iunie 2012.

În acest sens, Colegiul judiciar reține că, potrivit art. 14 alin. (3) din Legea insolvabilităţii, debitorul este obligat să depună cererea introductivă imediat, dar nu mai târziu de expirarea a 30 de zile calendaristice din data survenirii temeiurilor indicate în prezentul articol la alin. (2) şi la art. 10 alin. (2), iar conform alin. (4) al aceluiaşi articol dacă debitorul nu depune cererea introductivă în cazurile şi în termenul prevăzut în prezentul articol, persoana care, în conformitate cu legislaţia în vigoare, are dreptul de a reprezenta debitorul, asociaţii cu răspundere nelimitată şi lichidatorul debitorului răspund subsidiar în fața creditorilor pentru obligaţiile apărute după expirarea termenului prevăzut la alin. (1).

Inacţiunea prevăzută de art. 248, alin. (1), lit. h) din Legea insolvabilităţii, adică nedepunerea cererii de intentare a procesului de insolvabilitate conform prevederilor art. 14, spre deosebire de celelalte temeiuri prevăzute în art. 248, alin. (1) din Legea insolvabilităţii, are specificul său şi anume: inacţiunile prevăzute la acest articol nu duc la apariţia stării de

insolvabilitate or, anume apariţia acestei stări de insolvabilitate îl obligă pe administratorul întreprinderii să depună cerere introductivă.

Nedepunerea cererii introductive, duce la încasarea doar a obligaţiilor, apărute după expirarea termenului prevăzut la art. 14, alin. (3) din Legea insolvabilităţii, neavând relevanţă suma creanţelor validate în cadrul procesului de insolvabilitate.

Corespunzător, pentru atragerea la răspundere subsidiară prin prisma acestui articol, urma a fi stabilită data survenirii stării de insolvabilitate, termenul limită de depunere a cererii introductive, obligaţiile, apărute după expirarea acestui termen.

După cum a constatat și instanța de fond, pentru a stabili vina şi a atrage la răspundere subsidiară organele de conducere şi/sau de supraveghere a debitorului, urmează să fie întrunite anumite condiţii şi anume: să existe un prejudiciu, să existe o faptă ilicită, să existe un raport de cauzalitate între fapta ilicită şi prejudiciu, precum şi fapta să fie săvârşită cu vinovăţie.

De notat că, răspunderea nu devine automat operantă în toate cazurile în care pasivul social nu poate fi acoperit, ci numai atunci când se demonstrează că prin acţiunea culpabilă şi intenţionată, subiecţii vizaţi au cauzat starea de insolvabilitate sau prin săvârşirea unei fapte expres şi limitativ enumerate la articolul 248 din Legea insolvabilităţii, iar consecinţele acestora s-au materializat prin crearea, menţinerea sau aprofundarea stării de insolvabilitate, fiind necesar de a proba întrunirea cumulativă a condiţiilor de tragere la răspundere juridico-civilă.

Colegiul judiciar reține că, potrivit dispoziţiilor art. 1998 alin. (1) Cod civil , cel care acţionează faţă de altul în mod ilicit, cu vinovăţie este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege şi prejudiciul moral cauzat prin acţiune sau omisiune.

Astfel, instanța de apel conchide că, răspunderea patrimonială reprezintă o formă a răspunderii civile delictuale, care se angajează faţă de delincvenţi, în rezultatul încălcării unei obligaţii legale cu caracter patrimonial.

În sensul dispoziţiilor menţionate, se subînțelege că, pentru apariţia răspunderii delictuale este necesar un fapt juridic. Acest rol îl îndeplinește temeiul răspunderii delictuale. Temeiul răspunderii delictuale îl constituie componenţa delictului civil, care la rândul său include: prejudiciu, fapta ilicită, raportul de cauzalitate între fapta ilicită şi un prejudiciu şi vinovăţia. Acestea reprezintă condiţiile generale de antrenare a răspunderii delictuale, iar lipsa uneia exclude atragerea la răspundere a persoanei.

Colegiul judiciar constată că, în contextul condiţiilor generale necesare pentru antrenarea răspunderii delictuale, instanţa argumentează că nu poate exista răspunderea delictuală dacă nu există culpa şi legătura cauzală dintre acţiunile persoanei implicate şi survenirea unui prejudiciu.

Astfel, în ce priveşte situaţia din speţă, Colegiul judiciar consideră că, instanța de fond just și întemeiat a constatat că, nu sunt întrunite condiţiile necesare pentru antrenarea răspunderii delictuale a membrilor organelor de conducere ale debitorului S.R.L. „CEREALEAGRO”- S.R.L. „CEREALEAGRO”, aceasta pentru că Serviciul Fiscal de Stat nu a demonstrat prin probe concludente şi pertinente că apariţia stării de insolvabilitate a debitorului s-ar datora anume acțiunilor ilegale din partea acestei persoane.

Separat de cele invocate, instanța de apel remarcă că, pentru identificarea neexecutării obligaţiei administratorului unei societăți comerciale de a depune cerere introductivă, urmează iniţial de a fi determinat concret momentul survenirii temeiurilor de insolvabilitate în raport cu activitatea debitorului sub forma incapacității de plată.

La caz, Serviciul Fiscal de Stat nu a anexat probe din care ar rezulta cert data la care a survenit starea de insolvabilitate a S.R.L. „CEREALEAGRO”, iar instanţa de judecată nu poate să-şi bazeze hotărârea sa pe presupunerile Serviciului Fiscal de Stat, care nu sunt confirmate prin

nici un fel de mijloace de probă, ci doar pe fapte cert stabilite în procesul examinării cauzei, confirmate prin probe admisibile şi pertinente.

Concomitent, Colegiul judiciar conchide că nu a fost demonstrată legătura cauzală dintre suma pretinsă de către Serviciul Fiscal de Stat a fi încasată în mărime de 918 693,44 lei şi inacţiunea lui ***** de nedepunere a cererii introductive în termenul prevăzut de art. 14, alin. (3) din Legea insolvabilităţii.

Mai mult, apelantul/reclamant nu a făcut dovada că datoria debitorului în sumă de 918 693,44 lei, sumă care se solicită a fi încasată de la membrii organelor de conducere, a apărut după expirarea termenului de 30 de zile de depunere a cererii introductive, or potrivit art. 14 alin. (3) din Legea insolvabilităţii, membrii organelor de conducere răspund subsidiar doar pentru obligaţiile apărute după expirarea termenului de 30 de zile din momentul survenirii temeiurilor de depunere a cererii introductive prevăzute la art. 14 alin. (2) al Legii insolvabilităţii.

Respectiv, de către apelantul/reclamant nu a fost făcută o diferențiere între sumele datorate de debitor care au apărut până la data pe care o consideră a fi obligatorie de a depune cererea introductivă și cele care au apărut după acea dată.

Prin urmare, este nejustificată atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere ale debitorului, prin prisma lit. h) al art. 248 alin. (1) al Legii insolvabilităţii.

Cu referire la temeiul de atragere la răspundere subsidiară prevăzut de art. 248 alin. (1) lit. e) din Legea insolvabilității- privind ţinerea unei contabilităţi fictive sau contrare prevederilor legii, precum şi contribuirea la dispariţia documentelor contabile, a documentelor de constituire, instanța de apel constată că, Serviciul Fiscal de Stat nu a argumentat în ce mod ***** a comis acest delict, precum nu a administrat probe pertinente și concludente din care ar rezulta comiterea de către pârât a faptelor prevăzute de art. 248, alin. (1), lit. e) din Legea insolvabilității. Or, actul de control nr. 5-724141 din 20 ianuarie 2023, prelungit pe formularul nr. 5-724142 și nr. 5-724143, și decizia nr. *****din 15 februarie 2023 asupra cazului de încălcare a legislației comisă de S.R.L. „CEREALEAGRO”, probează comiterea anumitor abateri de la legislația fiscală de către aceasta, însă nu dovedește faptul că admiterea acestor abateri au putut genera starea de insolvabilitate a debitorului S.R.L. „CEREALEAGRO”.

Concomitent, instanța de fond just a conchis că, reclamantul nu a demonstrat legătura cauzală dintre temeiul prevăzut de art. 248, alin. (1), lit. e) din Legea insolvabilității și cauzarea stării de insolvabilitate.

La caz, instanța de fond just a apreciat că, probatoriul este insuficient și nu demonstrează cu certitudine argumentele expuse de către reclamant, în special- existența faptei ilicite imputate săvârșită prin ţinerea unei contabilităţi fictive sau contrare prevederilor legii, precum şi contribuirea la dispariţia documentelor contabile, a documentelor de constituire, precum și nedepunerea cererii de intentare a procesului de insolvabilitate conform prevederilor art. 14 din Legea insolvabilității.

În aceiași ordine de idei, instanța de apel conchide că, argumentele invocate în apel poartă un caracter formal, și aceasta pentru că reproducerea motivelor invocate în cererea de chemare în judecată nu constituie temei de casare a unei hotărâri legale și întemeiate.

De asemenea, Colegiul judiciar remarcă că, deși apelantul și-a exprimat dezacordul cu hotărârea instanței de fond, nu a indicat care norme de drept au fost interpretate eronat de instanța de fond şi în ce constă pretinsele erori.

În finalitatea celor indicate supra, prima instanță just a conchis că, nu sunt întrunite condițiile tragerii la răspundere subsidiară a lui ***** în temeiul art. 248 alin. (1) lit. e), h) din Legea insolvabilității.

Față de cele ce preced şi având în vedere faptul că hotărârea contestată este întemeiată şi legală, iar argumentele invocate de către apelant sunt neîntemeiate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curţii de Apel Chișinău ajunge la concluzia de a respinge apelul declarat și de a menţine hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 1 alin. (4) din Legea insolvabilității, art. 385 lit. a), art. 389 și art. 390 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău,

d e c i d e:

Se respinge apelul declarat de către Serviciul Fiscal de Stat.

Se menține hotărârea Judecătoriei Ungheni din 19 septembrie 2023, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Serviciul Fiscal de Stat împotriva lui *****, intervenient accesoriu administratorul autorizat Tamara Casian, lichidator al S.R.L. „CEREALEAGRO” (în faliment), privind tragerea la răspundere subsidiară a membrilor organului de conducere al debitorului insolvabil.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Preşedintele şedinţei, judecător Clim Eugeniu

Judecătorii Iorgov Steliana

Cojocaru Olga